

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.
NACZELNE DOWÓDZTWO W.P.X
(SZTAB GENERALNY)

8202 T₂
Warszawa
Pocztą pol. 53 14.X. 1921 r.

Oddział II Informacyjny

Ref"A" Nr. 4242 /II. inf.II.

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ

Belweder.

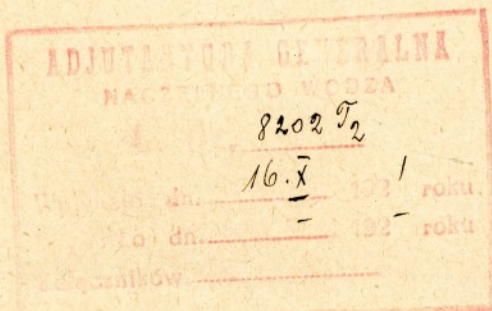
Przesyłam do wiadomości załączony raport Polskiej Misji Wojskowej we Francji L.8334.z 27.IX.1921 r., traktujący o sprawach emigracji rosyjskiej.

1 załącznik.

SZEF ODDZIAŁU II. SZTABU GEN.:

Otrzymują: Adjutantura Generalna

Min. Spraw. Zagran.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Paryż, dnia 27 września 1921 r.

N° 8334

TAJNE

D o

Biura Wywiadowczego, Oddziału II Sztabu Głównego
Ministerstwa Spraw Wojskowych.

W W A R S Z A W I E .
*****

Sprawy rosyjskie.

Koza es-erów. Na skutek wniosku praskiego Centralnego Komitetu es-erów, tworzy się obecnie w Rydze główne centrum wojskowe, które będzie podporządkowane politycznemu centrum w Pradze. Powstanie jego tłumaczy się koniecznością utworzenia organizacji wojskowej na granicy rosyjskiej, ze względu na obecną sytuację w samej Rosji, która wymaga ciągłego pogotowia. Ryga została wybrana, jako najdogodniejszy punkt, leżący na głównej linii Ryga - Północ - Smoleńsk - Moskwa, wzdłuż której grupują się główne organizacje wojskowe es-erowskie. Na jednocześnie ze względu na sympatię rządu i narodu łotewskiego do es-erów rosyjskich, co jest gwarancją rzeczywistego poparcia całej organizacji.

W celu organizacji centrum wojskowego zostali wydelegowani do Rygi z Pragi pułkownik Lebediew, a z Moskwy - pułkownik Machin. Organizacja oparta jest na zasadzie kolegiatnej, ulubionej przez es-erów.

Jednocześnie wzrosło się w Paryżu zainteresowanie es-erów kwestiami wojskowymi, ktorými będział się zajmował generał Sidoryn.

Co do pracy es-erów w Rosji, to należy podnieść jeden fakt, który naszedł ostatnimi czasy i może znacząco wpłynąć na charakter dalszej pracy konspiracyjnej oraz na politykę tutajszych es-erów w stosunku do Rosji. Na początku bieżącego miesiąca na granicy rosyjskiej został aresztowany kurjer es-erowski, który wiozł nader ważne i kompromitujące dokumenty, adresowane via Rewel od Centralnego Komitetu (w Rosji) do Kierieńskiego. Torturowany w oszczędzającym kurjer wydał Centralny Komitet, który został aresztowany prawie całkowicie przez władze bolszewickie. Na skutek tego został obecnie utworzony w Rosji "czasowy komitet", lecz z powodu braku poważniejszych działaczy do jego składu weszło dużo młodszych, nie mających ani odpowiedniego przygotowania, ani ratyny. Obecnie tego es-erów liczą, że obecnie ich akcja konspiracyjna w Rosji ulegnie kilkumiesięcznej przerwie, nim nowy komitet potrafi uzyskać wewnętrzne tarcia, które już się zarysowują oraz wciągnie się do planowej i zorganizowanej pracy.

Potwierdzenie tych przypuszczeń nadeszło się jednak wosześniej, niż tego spodziewali się es-erzy. Przed kilku dniami nowy "czasowy komitet" wystosował telegram do komitetu praskiego, aby serwał wszelki kontakt i współpracę z "burżuazyjnymi partjami" (należy zapewne rozumieć w tym aluzję do Milukowa) i żeby ściśle wykonywał dyrektywy, wysyłane z Rosji. Planuje to wysłać do niego polecenie wśród es-erów w Pradze i w Paryżu i należy obecnie oczekiwać dalszych konsekwencji tego, a mianowicie pewnego rozwoju partji.

Koza monarchistyczne. W połowie września został salicno-
ny do składu zwierzchniej rady monarchistycznej głośny generał
Biskupski (młt śpiwacki walcowej, b. oficer konnego pułku gwar-
dji, następnie irkuckiego pułku huzarów. Podczas wojny odznaczał
się jako jeden z najzdolniejszych dowódców jazdy). Biskupski o-
trzymał polecenie utworzenia handlowego towarzystwa akcyjnego pod
nazwą "Aufbal" i na ten cel zostało wydane jemu z funduszy ra-
dy 500.000 marek niemieckich. Zakłócenie tego towarzystwa ma na ce-
lu: 1) pozyskanie kapitałów zwierzchniej rady drogą obrotu han-
dlowego, 2) zjednoczenie monarchistów pod niewinną firmą handlo-
wą.

Siedziba "Aufbal'u" ma się znajdować w Monachjum i jed-
nocześnie mają być założone filje we wszystkich główniejszych mie-
stach niemieckich. Firma ma mieć również przedstawicielstwo we
Wiedniu (dyrektor Durasow) i w Pradze (dyrektor Dobrynin).

Pomysł ten znalazł żywe uszanowanie w niemieckich kołach
monarchistycznych i dzięki ich wpływom wiele firm handlowych nie-
mieckich obiecało wszelkie poparcie "Aufbal'owi".

Informator mój od kół monarchistycznych, który obecnie
zamieszany jest opuścić Paryż na kilka miesięcy, daje mi ciekawą in-
formację o polityce, którą prowadzi stolica apostolska z monarchi-
stami rosyjskimi. Podobno w lutym b.r. nastąpiło spotkanie w Can-
nes pomiędzy wielkimi księżętami Cyrylem Włodzimierszowiczem i Mi-
chałem Michajłowiczem z jednej strony, a przedstawicielami papie-
ka z drugiej. Ci ostatni proponowali ^{OKAZAŁ} jakoś dążącą do restaura-
cji monarchji w Rosji materialną i moralną pomoc stolicy apostols-
kiej, wszędzie gdzie tylko Kościół ma wpływ, pod warunkiem aby

przyszły monarcha rosyjski prowadził politykę sprzyjającą porządkowi kościołów.

Propozycja ta była przyjęta przez wielkich księstw i rzeszywiele od tego czasu kontakt pomiędzy Watykanem i monarchią tam jest stale utrzymywany, pomimo silnej opozycji ze strony wielu monarchistów, którzy odnoszą się wrogo do idei porządkowania kościołów katolickiego i prawosławnego.

Przedstawicielem przy Watykanie grupy monarchistycznej, sympatyzującej tej idei jest ksiądz Wołkoński, zamieszkały w Rzymie; w Watykanie zaś na czele tej akcji stoi kardynał Gaspari.

Na skutek powyższego porozumienia zostało utworzone we Francji (w Sarlat) specjalne kolegium katolickie, gdzie wyjątkowo są przyjmowani rosyjscy, ukraińscy, należący do wyższych szeregów. Członkowie tego kolegium, które jest raczej swego rodzaju nowiną świecką, znajdują się do ukończenia kursu w ścisłym internacie i z nikim nie mają prawa korespondować. Cytowano maile kilka znanych nazwisk oficerów b. gwardji rosyjskiej, którzy przyjęli katolicyzm i znajdują się obecnie w Sarlat.

Następca Attache wojskowego:

W. J. M. B. B.

Retmistrz.